

## KANUNI YA UTHIBITISHO

**kwa ajili ya uzalishaji wa Bidhaa za Kikaboni katika Nchi Tatu  
Inazingatia Kanuni (EU) 2018/848 na Kanuni za Utekelezaji na Ugawaji wa Tume kama  
ilivyorekebisha na inavyotumika**

### **Kifungu cha 1**

*Upeo*

Kanuni za Uthibitishaji zinarejelea mfumo wa udhibiti ambao CERT hutekeleza katika Nchi za Tatu. Inaelezea hatua za udhibiti ambazo CERT hutumika kwa waendeshaji walioko katika Nchi za Tatu kulingana na mpango wa ukaguzi wa kikaboni na uthibitishaji wa CERT na mahitaji ya uwekaji lebo wa bidhaa za kikaboni kwa kufuata Kanuni (EU) 2018/848, Kanuni (EU) 2017/625, Kanuni (EU) 2021/1698 kuhusu uzalishaji na uwekaji lebo wa bidhaa za kikaboni na Kanuni za Tume za Utekelezaji na Ugawaji, kama zilivyorekebisha na zinazotumika.

Sehemu muhimu ya kanuni hii ni ICS-BIO3CC\_D1.49 Kiambatisho cha Kanuni ya Uthibitishaji.

### **Kifungu cha 2**

*Shirika la Ukaguzi na Uthibitishaji A CERT Shirika  
la Ulaya la Uthibitishaji SA*

1. la ukaguzi na Uthibitishaji chini ya jina A CERT European Organization for Certification SA (ambalo litajulikana kama A CERT au Control Body) lilianzishwa Thessaloniki mwaka wa 2005 chini ya mfumo halali wa mwendeshaji wa SA (Société Anonyme). Shughuli kuu ya CERT ni utendaji wa ukaguzi na uthibitishaji wa bidhaa na mfumo ya usimamizi.
2. Malengo ya CERT :
  - Kukuza maendeleo endelevu na kilimo hai
  - Mazingira ulinzi
  - Uhakikisho wa uzalishaji wa bidhaa za kiwango cha juu zinazotumiwa kwa ajili ya watumiaji.
  - Utunzaji wa usiri, usawa na upendeleo
3. Kanuni za uendeshaji za CERT:
  - a. Usiri-Kujiamini

Cheti kitashughulikia taarifa zote zilizopatikana kutoka kwa waendeshaji wakati wa mchakato wa ukaguzi na uthibitishaji kama siri. Taarifa zitabadilishwa kati ya Cheti na wahusika wengine kwa idhini ya maandishi ya mwendeshaji isipokuwa kama inavyohitajika vinginevyo na mfumo husika wa udhibiti, sheria na/au mfumo wa udhibiti wa Cheti ambao mwendeshaji anafuata. Katika kesi ya masasisho kutoka kwa mamlaka ya udhibiti na

usimamizi kuhusu sheria ya sasa, Cheti kitamjulisha mwendeshaji ipasavyo.

#### **b. Upendeleo - Usawa**

CERT haihusiki katika usambazaji, usanifu na/au uuzaji wa bidhaa zilizothibitishwa. Zaidi ya hayo, CERT haihusiki katika utoaji wa huduma za ushauri. Wafanyakazi wa ndani na nje wa CERT hawapati shinikizo lolote la kibiashara, kiuchumi au aina nyingine yoyote ambayo inaweza kushawishi uamuzi wake. CERT huwapa waendeshaji wanaovutiwa taarifa kuhusu tafsiri ya mchakato wa uthibitishaji. Mfumo wa uthibitishaji wa CERT unafuatiliwa na mamlaka za udhibiti na usimamizi. Ukaguzi wa ndani wa CERT unafanywa na Kamati ya Kudhibiti Uhuru (ICC) ambayo ni chombo cha pamoja ambacho kimeundwa kufuatia mwaliko wa CERT kwa wanachama. Kamati ni chombo huru kinachofanya udhibiti wa ndani wa CERT na hukutana mara moja kwa mwaka, kulingana na Kanuni zake za Uendeshaji. Kamati imeundwa kwa namna ambayo maslahi yoyote ya mtu binafsi hayatahinda, huku sehemu zote zenye nia zikiwa na fursa ya kushiriki. Mbali na kazi yake ya ufuatiliaji, Kamati pia inachangia katika uundaji wa sera na kanuni zinazohusiana na mfumo wa uthibitishaji.

#### **c. Uwazi**

Taratibu za CERT zinahakikisha uwazi kupitia uchapishaji wa aina mbalimbali za taarifa ambazo sehemu zote zinazohusika zina ufikiaji wa bure. Machapisho haya yanajumuisha, kwa njia ya kiashiria na si kwa vikwazo, Kanuni ya Uthibitishaji ya sasa na Orodha ya Usajili wa waendeshaji walioidhinishwa. Zaidi ya hayo, hati zilizochapishwa na taarifa zote zinazohitajika huwasilishwa kwa mamlaka husika, ili kuhakikisha CERT inafuata sheria ya sasa.

- d. Cheti kina haki ya kutoendelea na mchakato wa uthibitishaji ikiwa Wakati wa ukaguzi, Cheti cha Ukaguzi (A Cert) kilibaini kuwa usalama wa bidhaa hizo uko hatarini na sheria ya uzalishaji, uhifadhi na usambazaji wa chakula imekiukwa.
- e. Mahitaji, tathmini na uamuzi wa uthibitishaji ambao Shirika la Udhibiti limewekewa vikwazo kwa masuala ambayo yanahusiana kabisa na wigo wa uthibitishaji husika.

### **Kifungu cha 3**

#### *Ufafanuzi*

Ufafanuzi uliowekwa katika Kifungu cha 3 cha Kanuni (EU) 2018/848 kuhusu uzalishaji wa kikaboni na uwekaji lebo wa bidhaa za kikaboni utatumika kwa madhumuni ya Kanuni hii ya Uthibitishaji na Viambatisho vyake.

### **Kifungu cha 4**

#### *Ukaguzi , Uthibitishaji na Ufuatiliaji*

#### **A. Utaratibu wa usajili unajumuisha :**

##### **1. Maombi :**

Waendeshaaji wote wanaopenda wana haki ya kuomba uidhinishaji. Waendeshaaji wanaopenda wanapokea taarifa kutoka kwa Shirika la uidhinishaji, au kupitia tovuti ya shirika la uidhinishaji ([www.a-cert.org](http://www.a-cert.org)), ambazo zinajumuisha:

- a) ya Uthibitishaji Kanuni ;
- b) ya husika Kiambatisho ya ya Uthibitishaji Kanuni , kulingana na aina ya uidhinishaji ulioombwa ;
- c) ya husika Orodha ya Bei , kulingana na aina ya uidhinishaji ulioombwa ;
- d) ya Maombi;
- e) ya hati Tamko - Maelezo ya mwendeshaaji kuhusiana na aina ya uidhinishaji ulioombwa na hati zingine zote muhimu .

Zaidi ya hayo , Kanuni (EU) 2018/848 imejumuishwa katika Tovuti ya CERT . Wahusika wote wanaopenda wanaweza pia kupokea hati za CERT zilizotajwa hapo juu kupitia barua pepe au kwa posta kwa gharama zao wenyewe.

Ya nia sherehe kujaza katika na hutuma kwa Cheti cha hati imetajwa katika pointi d na e . Hii utaratibu pia inatumika iwapo wigo wa uthibitishaji utabadilishwa (upanuzi au upunguzaji).

Katika kesi ya nia sherehe ni tayari kuthibitishwa na mwingine Udhibiti Bodi , A CERT inaomba nakala ya ya mwendeshaaji faili na ya uliopita Udhibiti Mwili . Baadaye , uthibitishaji Utaratibu unaotumika katika kesi za awali za uthibitishaji unafuatwa. Mendeshaji haruhusiwi kuwa na mikataba halali ya uthibitishaji na zaidi ya chombo kimoja cha udhibiti kwa upeo mmoja kwa kipindi kimoja cha muda.

##### **2. Kusaini Mkataba :**

Kufuata ya idhini ya ya programu na ya Jumla Meneja na ndani ya siku 30 kutoka yake kuwasilisha , mhusika anayehusika na hasa mwakilishi wake wa kisheria anaombwa kusaini mkataba na Bodi ya Udhibiti. kusudi ya ya mkataba ni ya

ufafanuzi ya ya mkataba majukumu ya ya vyama , kwa ajili ya utekelezaji utekelezaji wa Kanuni (EU) 2018/848 ili kuzalisha kuaminika bidhaa za kikaboni na kulinda Kulingana na mkataba, Bodi ya Udhibiti inawajibika kukagua ya vifaa vya mwendeshaaji kwa kufuata ya inayotumika kitaifa na EU Sheria kwa kuendesha angalau ukaguzi mmoja wa eneo kwa mwaka, ambao unachangia usimamizi endelevu wa ardhi na uzalishaji wa bidhaa za kikaboni . Mendeshaji aliyepewa mkataba anakubali wajibu wa kukidhi mahitaji ya Kanuni (EU) 2018/848 na Kanuni za Utekelezaji na Ugawaji wa Tume, kama zinavyotumika sasa.

Nyaraka zifuatazo zinaunda sehemu muhimu sehemu ya mkataba wa mwendeshaaji :

- a) atawasilisha Uthibitisho wa Kanuni ;
- b) Kiambatisho cha Kanuni ya Uthibitishaji kinachohusiana na wigo wa uthibitishaji ulioombwa ;
- c) biashara na uwekaji lebo kuhusu matumizi ya nembo ya uthibitishaji, ambayo hupokelewa na mteja kabla ya kusaini mkataba;
- d) ya Orodha ya Bei na uchambuzi wa bei unaohusiana kwa uthibitisho ulioombwa wigo , ambapo ya kiasi halisi kinacholipwa na njia ya malipo ni imeelezwa . Katika kesi ya uzalishaji wa mimea orodha ya mashamba pia imeunganishwa .

Baada ya kusaini ya mkataba ya mwendeshaaji ni imesajiliwa katika ya ukaguzi na uthibitishaji mfumo ya Chombo cha Kudhibiti na kwa Cheti sajili ya waendeshaaji , ambapo hiyo mabaki hadi uidhinishaji utakapotolewa . Ikiwezekana, mwendeshaaji aliyepewa mkataba lazima aripoti kuanza kwa yake shughuli katika kikaboni kilimo ndani ya siku kumi (10) kutoka kusaini mkataba kwa Mamlaka husika ya nchi ambapo mtoa huduma yuko. Mwenye cheti cha nakala ya hii Uthibitisho lazima utolewe kwa Mamlaka ya Udhibiti kwa ajili ya kutunza kumbukumbu.

##### **3. Ukaguzi :**

Ndani ya miezi 12 kuanzia kusainiwa kwa makubaliano ya uidhinishaji, Shirika la Udhibiti uendeshaaji a kwenye tovuti ukaguzi kulingana na Kanuni (EU) 2018/848 na utaratibu wa ukaguzi wa Shirika la Kudhibiti, ili:

- thibitisha Fomu ya Maelezo ya Tamko iliyowasilishwa na taarifa iliyotolewa pamoja na ombi la mwendeshaaji ;
- tathmini shughuli za mwendeshaaji kulingana na Kiwango cha ISO / IEC 17065 na mahitaji ya Kanuni (EU) 2018/848 inayohusiana na uzalishaji wa kikaboni na kubaini kama mahitaji ya kitaifa ya sasa na Ulaya sheria ya uzalishaji wa kikaboni inatimizwa ;

- kutambua mambo yoyote yasiyozingatia sheria na kuomba utekelezaji wa hatua za kurekebisha ili kurekebisha makosa husika na kuhakikisha utiifu wa mwendeshaaji na Kanuni husika za EU kwa iliyoombwa wigo wa uthibitishaji.

Ya tarehe ya ukaguzi ni iliyopangwa na Udhhibiti Mwili kwa kuzingatia upatikanaji wa mwendeshaaji. mwendeshaaji ni kuwa taarifa kwa heshima ya ya mwisho tarehe ya ya ukaguzi na ya ukaguzi timu , ambayo lina ya moja au zaidi wakaguzi , angalau siku 5 kabla ya ukaguzi. Ikiwa kutatokea kutokubaliana kuhusu tarehe, ukaguzi hupangwa upya. Hata hivyo, tarehe mpya haiwezi kuzidi siku 5 tangu tarehe ya ukaguzi iliyoarifiwa kwa mwendeshaaji . mwendeshaaji anaweza kutoa pingamizi lililoandikwa na lenye msingi kwa kumrejlea mwanachama au wanachama wa timu ya ukaguzi. Katika kesi ya kukubali pingamizi hilo na Bodi ya Udhhibiti, mwanachama au wanachama ambao pingamizi hilo lilitolewa wanabadilishwa . Opereta lazima aarifu Bodi ya Udhhibiti kwa pingamizi lolote, iwe linarejlea tarehe ya ukaguzi au timu ya ukaguzi, si zaidi ya siku 5 kabla ya ukaguzi. Wakati wa ukaguzi, mshauri wa opereta anaweza kuwepo, ikiwa opereta ataarifu Bodi ya Udhhibiti ipasavyo. Mshauri hana haki ya kushiriki katika utaratibu wa ukaguzi.

Ukaguzi wa uwasilishaji wa awali kwa mfumo wa udhibiti unajumuisha :

- ukaguzi kamili wa eneo ya vipengele vya uzalishaji vilivyosajiliwa na mchakato wa uzalishaji ;
- kwenye tovuti ukaguzi ya ya vifaa ;
- udhibiti wa nyaraka za uhasibu ;
- sampuli katika agizo kwa kugundua yoyote vitu visivyoruhusiwa kwa ajili ya matumizi katika uzalishaji wa kikaboni kwa mujibu wa Kanuni husika za EU au kuthibitisha matumizi ya mbinu ambazo hazizingatii Kanuni husika za EU, ikiwa inafaa . Kuchukua sampuli ni lazima iwapo kuna tuhuma za matumizi ya bidhaa ambazo hazijaidhinishwa ;
- ufuatiliaji wa tahadhari hatua zinazochukuliwa ili kuepuka uchafuzi na bidhaa zisizoidhinishwa au vitu .

Baada ya kukamilika ya ukaguzi a ripoti imekamiliwa ambayo inarekodi matokeo ya ukaguzi , vifungu vya Kanuni (EU) 2018/848 ambavyo vilikiukwa na vikwazo vinavyohusiana. Baadaye mkaguzi mkuu inaarifu mwendeshaaji aliyekaguliwa kuhusiana na matokeo ya ukaguzi kwa kutoa nakala ya ripoti. Ikiwa kutofuata sheria kutabainika wakati wa ukaguzi , mwendeshaaji lazima atumie hatua zinazohitajika za kurekebisha. ndani ya tarehe ya mwisho iliyoainishwa na Mwili wa Kudhibiti. Vitendo vya kurekebisha hupitiwa na Bodi ya Udhhibiti

na uwezekano ukaguzi mpya unafanyika pia . Ikiwa chombo cha udhibiti inashindwa kurekebisha kutofuata sheria ndani ya makubaliano kipindi, hii huenda matokeo katika uidhinishaji ya bidhaa na/au katika kukomesha makubaliano ya uidhinishaji yaliyohitimishwa na Shirika la Udhhibiti .

## **B. Uthibitisho :**

Zote nyaraka wamekusanyika na Udhhibiti Mwili kupitia ya usajili utaratibu na yote nyingine husika hati hiyo pia walikuwa zilizokusanywa ni kuwa imepitiwa na mtathmini huru, ambaye pia anaweza kuwa mjumbe wa Baraza la Sayansi. Mtathmini hujaza ripoti ya tathmini na kuamua kutoa au kutotoa uidhinishaji .

Kufuatia Uamuzi wa Uthibitishaji, mwendeshaaji amesajiliwa katika Usajili wa CERT wa waendeshaaji walioidhinishwa na anaweza kupokea cheti cha bidhaa. Vyeti haviwezi kutolewa kwa waendeshaaji walioshindwa kurekebisha makosa yote yaliyotambuliwa wakati wa ukaguzi. Kutoa uthibitishaji kiotomatiki kunamaanisha kutoa haki ya kutumia nembo za uthibitishaji (Nembo ya Tume ya EU na nembo ya CERT). Bodi ya Udhhibiti inafuatilia uwekaji lebo wa bidhaa zake za kikaboni zilizothibitishwa na haina dhima yoyote kuhusu dalili nyingine zozote zilizojumuishwa katika uwekaji lebo, ambazo mahitaji ya jumla ya kisheria yanatumika.

Kamati ya Kudhibiti Uadilifu inafuatilia utoaji sahihi wa uidhinishaji .

## **C. Ukaguzi wa Ufuatiliaji :**

Kufuatia utoaji wa cheti CERT hufanya ufuatiliaji ukaguzi katika agizo kulinda ya endelevu kuridhika ya ya mahitaji ya ya Kanuni na uthibitisho ya kufuata sheria aliyeidhinishwa ya mwendeshaaji shughuli kuhusiana na kikaboni uzalishaji, maandalizi au kuingiza kutoka kwa tatu nchi .

Ufuatiliaji unajumuisha :

### **1) Kila mwaka Ukaguzi :**

Zinafanywa kulingana na mahitaji ya Kanuni (EU) 848/2018 angalau mara moja kwa mwaka na kwa vyovyote vile ndani ya msimu wa sasa wa kupanda spishi zilizopandwa kwa ajili ya uzalishaji wa mazao ; ndani ya mwaka wa uzalishaji kwa ajili ya uzalishaji wa wanyama; na ndani ya msimu wa sasa wa maandalizi kwa waendeshaaji wa maandalizi. Katika kesi ya ukaguzi uliotangazwa, tarehe imeamuliwa kwa kushauriana na opereta. Katika yoyote kesi ukaguzi lazima kufanyika ndani ya siku 5 kuanzia tarehe ya ukaguzi wa awali imearifiwa kwa opereta na Shirika la Kudhibiti. Timu ya ukaguzi hufanya ukaguzi kamili wa kimwili wa mwendeshaaji; huangalia nyaraka za uhasibu za mwendeshaaji ; na huenda ikafanya sampuli kwa mujibu wa na Kanuni (EU) 2018/848 .

Kwa ujumla, waendeshaji na makundi yote ya waendeshaji, isipokuwa yale yaliyotajwa katika Vifungu vya 34(2) na 35(8) vya Kanuni (EU) 2018/848, watalazimika kuthibitishwa kufuata sheria angalau mara moja kwa mwaka. Uthibitisho wa kufuata sheria utajumuisha ukaguzi wa kimwili papo hapo.

Kipindi kati ya ukaguzi mbili wa kimwili papo hapo hakitazidi miezi 24 tu ikiwa masharti yafuatayo yametimizwa:

- ukaguzi wa awali wa mwendeshaji au kundi la waendeshaji husika haujaonyesha kutofuata sheria yoyote inayoathiri uadilifu wa bidhaa za kikaboni au zilizobadilishwa kwa angalau miaka mitatu mfululizo; na
- mwendeshaji au kundi la waendeshaji husika limetathminiwa kwa msingi wa vipengele vilivyotajwa katika kifungu cha 38(2) cha Kanuni (EU) 2018/848 na katika kifungu cha 9 cha Kanuni (EU) 2017/625 kama vinavyoonyesha uwezekano mdogo wa kutofuata sheria.

## 2) Ukaguzi wa ziada :

Uteuzi wa waendeshaji wanaofanyiwa ukaguzi usiotangazwa kila mwaka utategemea uchambuzi wa hatari uliotengenezwa na Chombo cha Udhambi na ukaguzi umepangwa kulingana na vigezo vinavyoamua kiwango cha hatari. Chombo cha Udhambi kitahakikisha kwamba kila mwaka ukaguzi wa ziada kwa angalau 10% ya waendeshaji wote waliosajiliwa utafanywa kwa nasibu kwa mujibu wa Kanuni (EU) 2018/848 na Kanuni (EU) 2021/279 . Sababu na ukaguzi wa ziada unaweza kuwa taarifa yoyote hilo linaibua mashaka kwa ya isiyofaa utekelezaji wa mahitaji ya Kanuni na mwendeshaji , au pale ambapo kuna hatari ya kubadilisha bidhaa za kikaboni na bidhaa ambazo hazijatengenezwa zinazozalishwa, tayari au zilizoagizwa kutoka nje kutoka tatu nchi kwa mujibu wa Kanuni (EU) 2018/848 na mfumo husika wa udhibiti, kama unavyotumika sasa . Zaidi ya hayo, 10% ya ukaguzi wote unaofanywa kila mwaka hautatangazwa. Ukaguzi wa aina hii unafanywa bila taarifa ya awali kwa mtoa huduma .

## 3) Sampuli:

Chombo cha Kudhibiti hutekeleza kila mwaka sampuli kwa asilimia ya waendeshaji wote na bidhaa zilizothibitishwa kwa mujibu wa Kanuni (EU) 2018/848, Kanuni (EU) 2021/1698 na Kanuni (EU) 2021/279 . Katika kila sampuli ya wafanyakazi wa Bodi ya Udhambi inachukua sampuli na kuituma kwa A CERT . Chombo cha Kudhibiti kisha inasonga mbele sampuli kwa ajili ya uchambuzi katika aliyeidhinishwa maabara ambayo imesainiwa na Cheti . Kwa ajili ya ya kuthibitisha matokeo Sampuli za kaunta huhifadhiwa na maabara kwa ajili ya hadi siku 30. Halisi muda unategemea ya aina

ya sampuli na vitu muhimu ambavyo uchambuzi unafanywa . Wakati wa ukaguzi wote, timu ya ukaguzi huchukua sampuli kwa ajili ya uchambuzi katika kesi ya tuhuma kuhusiana na matumizi ya bidhaa zisizoidhinishwa au uwezekano wa uchafuzi na bidhaa zisizoidhinishwa. Katika visa hivi, idadi ya chini kabisa ya sampuli (5% ya jumla ya idadi ya waendeshaji) zinazohitaji kuchukuliwa na kuchanganuliwa hazitumiki.

4) Katika kesi ya ufuatiliaji kutofuata sheria wakati wa ukaguzi wa ufuatiliaji, kulingana na kiwango chake na ukali , mwendeshaji lazima achukue vitendo vya kurekebisha ndani ya muda uliowekwa kwa kushauriana na Bodi ya Udhambi . Marekebisho hatua zitapitiwa upya na Chombo cha Kudhibiti. Katika kesi hii ukaguzi wa ziada unaweza kufanywa. Kama ya mwendeshaji anashindwa kwa tiba ya kutofuata sheria ndani ya kukubaliwa wakati , hii inaweza kusababisha vikwazo utekelezaji .

Ukaguzi wa kila mwaka na usiotangazwa hufanywa na Shirika la Udhambi kulingana na uchambuzi wa jumla wa hatari katika hatua zote za uzalishaji, maandalizi na usambazaji kwa kuzingatia angalau vigezo vifuatavyo (Kifungu cha 38 cha Kanuni (EU) 2018/848):

a) aina, ukubwa na muundo wa waendeshaji na vikundi vya waendeshaji;

b) muda ambao waendeshaji na vikundi vya waendeshaji wamehusika katika uzalishaji, utayarishaji na usambazaji wa kikaboni;

c) matokeo ya ukaguzi uliofanywa kwa mujibu wa Kifungu hiki;

d) muda unaofaa kwa shughuli zinazofanywa;

e) kategoria za bidhaa;

f) aina, wingi na thamani ya bidhaa na maendeleo yake baada ya muda;

g) uwezekano wa kuchanganya bidhaa au uchafuzi na bidhaa au vitu visivoidhinishwa;

h) utumiaji wa kupuuza au kupuuza sheria na waendeshaji na vikundi vya waendeshaji;

(i) mambo muhimu ya kutofuata sheria na uwezekano wa kutofuata sheria katika kila hatua ya uzalishaji, maandalizi na usambazaji;

(j) shughuli za mikataba midogo.

## Kifungu cha 5

### Uongofu

1. Bidhaa zinazozalishwa wakati wa kipindi cha ubadilishaji hazitauzwa kama bidhaa za kikaboni au kama bidhaa zinazobadilishwa.

Hata hivyo, bidhaa zifuatazo zinazozalishwa wakati wa kipindi cha ubadilishaji na kwa kufuata aya ya 1 ya kifungu cha 10 cha

Kanuni (EU) 2018/848 zinaweza kuuzwa kama bidhaa zinazobadilishwa:

- (a) nyenzo za uzazi wa mimea, mradi tu kipindi cha ubadilishaji cha angalau miezi 12 kimezingatiwa;
  - (b) bidhaa za chakula zenye asili ya mimea na bidhaa za malisho zenye asili ya mimea, mradi tu bidhaa hiyo ina kiungo kimoja tu cha mazao ya kilimo, na mradi tu kipindi cha ubadilishaji cha angalau miezi 12 kabla ya mavuno kimezingatiwa.
2. Kipindi cha ubadilishaji wa shamba ambalo uzalishaji wa kikaboni ulianza kitaanza mapema zaidi wakati mwendeshaji atakaposaini Mkataba wa Uthibitishaji na CERT na kuweka umiliki wake chini ya mfumo wa udhibiti kwa mujibu wa Kanuni (EU) 2018/848.
- i. wakati wa kipindi cha ubadilishaji sheria zote zilizoainishwa katika Kanuni (EU) 2018/848 zinatumiwa;
  - ii. Ili mimea na mazao ya mimea yachukuliwe kama mazao ya kikaboni, sheria za uzalishaji zilizowekwa katika Kanuni hii zitakuwa zimetumika kuhusiana na vifurushi wakati wa kipindi cha ubadilishaji cha angalau miaka miwili kabla ya kupanda, au, katika kesi ya nyasi au malisho ya kudumu, katika kipindi cha angalau miaka miwili kabla ya matumizi yake kama chakula cha kikaboni, au, katika kesi ya mazao ya kudumu isipokuwa malisho, katika kipindi cha angalau miaka mitatu kabla ya mavuno ya kwanza ya bidhaa za kikaboni.
3. CERT inaweza kuamua kutambua nyuma kama sehemu ya kipindi cha ubadilishaji kipindi chochote cha awali ambapo vifurushi vya shamba vilikuwa vya asili au maeneo ya kilimo ambayo hayakutibiwa na bidhaa ambazo hazijaidhinishwa kutumika katika uzalishaji wa kikaboni. Kipindi hiki kinaweza kuzingatiwa nyuma tu pale ambapo ushahidi wa kuridhisha umewasilishwa kwa CERT unaothibitisha kwamba masharti hayo yalitimizwa kwa kipindi cha angalau miaka mitatu.
4. Ili kubaini kipindi cha ubadilishaji kilichotajwa hapo juu, masharti yafuatayo yataambatana:
- i. Cheti kitakagua tu maombi ya utambuzi wa kipindi cha ubadilishaji kinachorudi nyuma, ikiwa mwendeshaji atawasilisha tamko lililoandikwa akiomba hivyo. Katika hali kama hizo, mzigo wa uthibitisho uko juu ya mwendeshaji.
  - ii. Cheti hakilazimiki kutambua kipindi chochote kilichotangulia tarehe ya kuanza kwa kipindi cha ubadilishaji, ikiwa hakuna ushahidi wa kuridhisha uliowasilishwa na mwombaji.
  - iii. Ikiwa mwendeshaji aliyesajiliwa katika mfumo wa udhibiti anaomba utambuzi wa kipindi chochote cha awali kama sehemu ya kipindi cha

ubadilishaji, katika vifurushi ombi huwasilishwa kwa CERT na lazima liambatane na nyaraka husika, kama ilivyoelezwa katika Kanuni (EC) 2020/464.

Bodi ya Udhibiti baada ya kutathmini ombi na ikiwa inakubaliana, inatoa utambuzi husika wa nyuma

5. Cheti kinaweza kuamua, katika hali fulani, pale ambapo ardhi au sehemu moja au zaidi zake zimechafuliwa na bidhaa au vitu ambavyo havijaidhinishwa kutumika katika uzalishaji wa kikaboni, kuongeza muda wa ubadilishaji wa ardhi au sehemu husika zaidi ya kipindi kilichotajwa katika aya ya 1(ii) katika kesi ya sehemu ambazo tayari zimebadilishwa kuwa au zilikuwa katika mchakato wa ubadilishaji kuwa kilimo cha kikaboni, na ambazo zinatibiwa na bidhaa ambayo haijaidhinishwa kwa uzalishaji wa kikaboni. Katika hali hii, urefu wa kipindi cha ubadilishaji utaamuliwa kwa kuzingatia mambo yafuatayo:
- i. mchakato wa uharibifu wa bidhaa husika utahakikisha, mwishoni mwa kipindi cha ubadilishaji, kiwango kidogo cha mabaki kwenye udongo na, katika hali ya zao la kudumu, katika mmea;
  - ii. Mavuno yanayofuata usindikaji hayawezi kuuzwa kwa kurejelea mbinu za uzalishaji wa kikaboni. Cheti kitaarifu Mashirika mengine ya Udhibiti yanayofanya kazi katika Nchi Tatu mahususi na Tume ya Ulaya kuhusu uamuzi wake wa kuhitaji hatua za lazima.

## **Kifungu cha 6**

### *Uzalishaji Sambamba*

1. Mendeshaji wa uzalishaji wa mimea anaweza kuendesha vitengo vya uzalishaji wa kikaboni na visivyo vya kikaboni katika eneo moja, kwa mazao ya kudumu pekee, ambayo yanahitaji kipindi cha kilimo cha angalau miaka mitatu, ambapo aina haziwezi kutofautishwa kwa urahisi na tu ikiwa masharti yafuatayo yametimizwa:
- i. Uzalishaji husika ni sehemu ya mpango wa ubadilishaji ambao mzalishaji anatoa ahadi thabiti na ambao hutoa mwanzo wa ubadilishaji wa sehemu ya mwisho ya eneo husika kuwa uzalishaji wa kikaboni katika kipindi kifupi iwezekanavyo ambacho kwa vyovyote vile hakiwezi kuzidi kiwango cha juu cha miaka mitano;
  - ii. hatua zinazofaa zimechukuliwa ili kuhakikisha utenganishaji wa kudumu wa bidhaa zilizopatikana kutoka kwa kila kitengo husika;
  - iii. Cheti huarifiwa kuhusu mavuno ya kila moja ya bidhaa husika angalau saa 48 mapema;

- iv. baada ya kukamilika kwa mavuno, mzalishaji atamjulisha CHETI kuhusu kiasi halisi kilichovunwa kwenye vitengo husika na hatua zinazotumika kutenganisha bidhaa;
  - v. mpango wa ubadilishaji na hatua za udhibiti zilizotajwa katika Kanuni (EU) 2018/848 na Kanuni (EU) 2021/1698 zimeidhinishwa na CERT; idhini hii itathibitishwa kila mwaka baada ya kuanza kwa mpango wa ubadilishaji;
2. Mbali na wazalishaji, masharti yaliyotajwa hapo juu yanaweza pia kutumika:
- i. katika kesi ya maeneo yaliyokusudiwa kwa ajili ya utafiti wa kilimo au elimu rasmi yaliyokubaliwa na CERT;
  - ii. katika uzalishaji wa mbegu, nyenzo za uenezaji wa mimea na upandikizaji na
  - iii. katika eneo la nyasi linalotumika tu kwa ajili ya malisho.

### **Kifungu cha 7**

#### *Idhini za matumizi ya nyenzo za uzazi zisizo za kikaboni za mimea*

1. Kwa ajili ya uzalishaji wa mimea na mazao ya mimea mengine isipokuwa nyenzo za uzazi wa mimea, nyenzo za uzazi wa mimea ya kikaboni pekee ndizo zitakazotumika.

2. Ili kupata nyenzo za uzazi wa mimea ya kikaboni zitakazotumika kwa ajili ya uzalishaji wa bidhaa zingine isipokuwa nyenzo za uzazi wa mimea, mmea mama na, inapohitajika, mimea mingine inayokusudiwa kwa ajili ya uzalishaji wa nyenzo za uzazi wa mimea lazima iwe imezalishwa kwa mujibu wa Kanuni (EU) 2018/848 kwa angalau kizazi kimoja, au, katika kesi ya mazao ya kudumu, kwa angalau kizazi kimoja wakati wa misimu miwili ya kilimo.

3. Cheti kinaweza kuwaruhusu waendeshaji wanaozalisha nyenzo za uzazi wa mimea kwa ajili ya matumizi katika uzalishaji wa kikaboni kutumia nyenzo za uzazi wa mimea zisizo za kikaboni, wakati mimea mama au, inapohitajika, mimea mingine inayokusudiwa kwa ajili ya uzalishaji wa nyenzo za uzazi wa mimea na inayozalishwa kwa mujibu wa aya ya 2 ya Kifungu hiki haipatikani kwa wingi au ubora wa kutosha, na kuweka nyenzo hizo sokoni kwa ajili ya matumizi katika uzalishaji wa kikaboni mradi tu masharti yafuatayo yametimizwa:

(a) nyenzo za uzazi wa mimea zisizo za kikaboni zilizotumika hazijatiwa baada ya kuvuna na bidhaa za ulinzi wa mimea isipokuwa zile zilizoidhinishwa kwa mujibu wa Kifungu cha 24(1) cha Kanuni (EU) 2018/848, isipokuwa matibabu ya kemikali yameagizwa kwa mujibu wa Kanuni (EU) 2016/2031 kwa madhumuni ya usafi wa mimea na mamlaka husika ya Nchi Mwanachama inayohusika kwa aina zote na nyenzo tofauti za spishi fulani katika eneo ambalo nyenzo za uzazi wa mimea zitatumika. Pale ambapo nyenzo za uzazi wa mimea zisizo za kikaboni zilizotibiwa kwa matibabu hayo ya kemikali yaliyoagizwa zinatumika, sehemu

ya ardhi ambayo nyenzo za uzazi wa mimea iliyotibiwa inakua itategemea, inapobidi, kipindi cha ubadilishaji kama ilivyoainishwa katika nukta 1.7.3 na 1.7.4 za Sehemu ya I ya Kiambatisho cha II cha Kanuni (EU) 2018/848;

(b) nyenzo za uzazi wa mimea isiyo ya kikaboni inayotumika si mche wa spishi ambazo mzunguko wa kilimo hukamilika katika msimu mmoja wa ukuaji, kuanzia kupandikizwa kwa mche hadi mavuno ya kwanza ya bidhaa;

(c) nyenzo za uzazi wa mimea hupandwa kwa kufuata mahitaji mengine yote muhimu ya uzalishaji wa mimea ya kikaboni;

(d) idhini ya kutumia nyenzo za uzazi zisizo za kikaboni itapatikana kabla ya nyenzo hizo kupandwa au kupandwa;

(e) mamlaka husika, mamlaka ya udhibiti au chombo cha udhibiti kinachohusika na idhini hiyo kitatoa idhini hiyo kwa watumiaji binafsi pekee na kwa msimu mmoja baada ya mwingine, na kitaorodhesha kiasi cha nyenzo za uzazi za mimea zilizoidhinishwa;

(f) kwa njia ya kupuuza kutoka kwa nukta (e), mamlaka husika za Nchi Wanachama zinaweza kutoa idhini ya jumla kila mwaka kwa matumizi ya spishi au spishi ndogo au aina fulani ya nyenzo za uzazi zisizo za kikaboni na kufanya orodha ya spishi, spishi ndogo au aina zipatikane hadharani na kuzisasisha kila mwaka. Katika hali hiyo, mamlaka hizo husika zitaorodhesha kiasi cha nyenzo za uzazi zisizo za kikaboni zilizoidhinishwa;

(g) idhini zilizotolewa kwa mujibu wa aya hii zitaisha tarehe 31 Desemba 2036.

4. Kwa njia ya kupuuza aya ya 1 ya Kifungu hiki, waendeshaji katika nchi za tatu wanaweza kutumia nyenzo za uzazi wa mimea zilizobadilishwa kulingana na Kifungu cha 5(1), aya ndogo ya pili, nukta (a), au nyenzo za uzazi wa mimea zilizoidhinishwa kulingana na aya ya 3 ya Kifungu hiki wakati nyenzo za uzazi wa mimea hai zinahesabiwa kuwa hazipatikani kwa ubora au wingi wa kutosha katika eneo la nchi ya tatu ambayo mendeshaji yuko.

Bila kuathiri sheria husika za kitaifa, waendeshaji katika nchi za tatu wanaweza kutumia nyenzo za uzazi wa mimea ya kikaboni na ile inayobadilishwa inayopatikana kutoka kwa wamiliki wao wenyewe.

Cheti kinaweza kuwaruhusu waendeshaji katika nchi za tatu kutumia nyenzo za uzazi wa mimea zisizo za kikaboni katika kitengo cha uzalishaji wa kikaboni, wakati nyenzo za uzazi wa mimea za kikaboni au zilizobadilishwa au nyenzo za uzazi wa mimea zilizoidhinishwa kwa mujibu wa aya ya 3 ya Kifungu hiki hazipatikani kwa ubora au wingi wa kutosha katika eneo la nchi ya tatu ambapo mendeshaji yuko, chini ya masharti yaliyowekwa katika aya ya 5, 6, 7 na 8 ya Kifungu hiki.

5. Nyenzo za uzazi za mimea zisizo za kikaboni hazitibiwa baada ya kuvuna kwa bidhaa za ulinzi wa mimea isipokuwa zile zilizoidhinishwa kwa ajili ya matibabu ya nyenzo za uzazi wa mimea kwa mujibu wa Kifungu cha 24(1) cha Kanuni (EU) 2018/848, isipokuwa matibabu ya kemikali yameagizwa kwa mujibu wa Kanuni (EU) 2016/2031 kwa madhumuni ya usafi wa mimea na mamlaka husika ya Nchi Mwanachama husika kwa aina zote na nyenzo tofauti za spishi fulani katika

eneo ambalo nyenzo za uzazi wa mimea zitatumika.

Pale ambapo nyenzo za uzazi wa mimea zisizo za kikaboni zilizotibiwa kwa matibabu ya kemikali yaliyotajwa katika aya ya kwanza zinatumiwa, sehemu ambayo nyenzo za uzazi wa mimea iliyotibiwa inakua itategemea, inapobidi, kipindi cha ubadilishaji kama ilivyoainishwa katika pointi 1.7.3 na 1.7.4. za Sehemu ya I ya Kiambatisho cha II cha Kanuni (EU) 2018/848.

6. Idhini ya kutumia nyenzo za uzazi zisizo za kikaboni itapatikana kabla ya kupanda au kupanda zao.

7. Idhini ya kutumia nyenzo za uzazi zisizo za kikaboni itatolewa kwa watumiaji binafsi kwa msimu mmoja baada ya mwingine, na mamlaka husika, mamlaka ya udhibiti au chombo kinachohusika na idhini kitaorodhesha kiasi cha nyenzo za uzazi zilizoidhinishwa.

8. Mamlaka husika hazitoi idhini ya matumizi ya miche isiyo ya kikaboni katika kesi ya miche ya spishi ambazo mzunguko wa kilimo umekamilika katika msimu mmoja wa kupanda, kuanzia kupandikizwa kwa miche hadi mavuno ya kwanza ya bidhaa.

9. Kabla ya kutoa idhini ya matumizi ya nyenzo za uzazi za mimea zisizo za kikaboni kama ilivyoainishwa katika aya ya 2 ya Kifungu hiki, CHETI kitatathmini taarifa ifuatayo na kutoa sababu ya kila dharau iliyotolewa:

- (a) jina la kisayansi na la kawaida (jina la kawaida na Kilatini);
- (b) aina mbalimbali;
- (c) uzito wa jumla wa mbegu au idadi ya mimea husika;
- (d) upatikanaji wa nyenzo za uzazi wa mimea ya kikaboni au iliyobadilishwa;
- (e) nyaraka au taarifa kutoka kwa mwendeshaji inayothibitisha kwamba mahitaji yaliyoainishwa katika aya ya 2 ya Kifungu hiki yametimizwa.

Kwa kila idhini ya matumizi ya nyenzo za uzazi za mimea zisizo za kikaboni kama ilivyoainishwa katika aya ya 2 ya Kifungu hiki, Cheti kitajumuisha taarifa muhimu katika ripoti ya mwaka iliyotajwa katika Kifungu cha 4 cha Kanuni ya 2021/1698.

### **Kifungu cha 8**

#### *Hali mbaya*

Cheti kinaweza kuidhinisha kwa muda matumizi ya dioksidi ya salfa hadi kiwango cha juu zaidi kitakachowekwa kwa mujibu wa Kiambatisho IB cha Kanuni (EC) Nambari 606/2009 ikiwa hali ya hewa ya kipekee ya mwaka fulani wa mavuno itadhoofisha hali ya usafi wa zabibu za kikaboni katika eneo maalum la kijiografia katika Nchi ya Tatu, kwa sababu ya mashambulizi makali ya bakteria au mashambulizi ya fangasi, ambayo humlazimu mtengenezaji wa divai kutumia dioksidi ya salfa zaidi kuliko miaka iliyopita ili kupata bidhaa ya mwisho inayofanana.

Kwa madhumuni ya sheria za kipekee za uzalishaji zilizotajwa katika Vifungu vya 22(1) na 45(3) vya

Kanuni (EU) 2018/848, ili hali ifafanuliwe kama hali mbaya inayotokana na 'tukio baya la hali ya hewa', 'magonjwa ya wanyama', 'tukio la kimazingira', 'janga la asili' au 'tukio la janga', pamoja na hali yoyote inayofanana, CERT inaweza kutambua hali kama hali ya janga kulingana na taarifa iliyotolewa na mamlaka husika ya nchi ya tatu ambapo hali hiyo inatokea, inapopatikana. Ikiwa taarifa kama hiyo haipatikani, utambuzi wowote kama huo CERT itategemea data iliyotolewa na mashirika rasmi yanayohalalisha hali hiyo ya janga.

Baada ya kuidhinishwa na CERT, waendeshaji binafsi wataweka ushahidi wa maandishi wa matumizi ya vighairi vilivyo hapo juu. CERT itaarifu mashirika mengine yote ya udhibiti yanayotambuliwa kwa madhumuni ya kufuata sheria kulingana na Kanuni (EU) 2018/848 katika Nchi ya Tatu husika na Tume kuhusu vighairi vilivyotolewa chini ya masharti ya kifungu hiki.

### **Kifungu cha 9**

#### *Kuweka Lebo - Dalili za lazima*

Ambapo maneno yanayorejelea mbinu ya uzalishaji wa kikaboni yanatumika:

- (a) nambari ya msimbo ya CHETI kulingana na Nchi ya Tatu ambayo mwombaji anafanya kazi, pia itaonekana kwenye lebo;
- (b) nembo ya uzalishaji wa kikaboni ya Umoja wa Ulaya kuhusu chakula kilichofungashwa tayari inaweza pia kuonekana kwenye kifungashio;
- (c) pale ambapo nembo ya Jumuiya inatumika, kiashiria cha mahali ambapo malighafi za kilimo ambazo bidhaa hiyo imetengenezwa zimepandwa, pia itaonekana katika uwanja uleule wa kuona kama nembo hiyo na itachukua mojawapo ya fomu zifuatazo, inavyofaa:

- i. 'Kilimo kisicho cha EU', ambapo malighafi za kilimo zimepandwa katika nchi za tatu,
- ii. 'Kilimo cha EU/kisicho cha EU', ambapo sehemu ya malighafi za kilimo imepandwa katika Jumuiya na sehemu yake imepandwa katika nchi ya tatu.

Dalili iliyotajwa hapo juu 'EU' au 'isiyo ya EU' inaweza kubadilishwa au kuongezwa na nchi iwapo malighafi zote za kilimo ambazo bidhaa hiyo imeundwa zimepandwa katika nchi hiyo.

Kwa dalili ya 'EU' au 'isiyo ya EU' iliyotajwa hapo juu, kiasi kidogo cha viungo kwa uzito kinaweza kupuuzwa mradi tu kiasi cha viungo vilivyopuuzwa kisizidi 2% ya jumla ya kiasi kwa uzito wa malighafi ya asili ya kilimo.

Kiashiria cha 'EU' au 'isiyo ya EU' kilichotajwa hapo juu hakitaonekana katika rangi, ukubwa na mtindo wa herufi zinazoonekana zaidi kuliko maelezo ya mauzo ya bidhaa.

Dalili za mbinu ya uzalishaji wa kikaboni zitawekwa alama mahali pa wazi ili zionekeane kwa urahisi, zisomeke wazi na zisifutwe.

### Kifungu cha 10

*Nchi za tatu, nambari za msimbo na kategoria za bidhaa*

Cheti kimepewa nambari zifuatazo za msimbo na Tume ya Ulaya kwa Nchi Tatu, kimetambuliwa kama chombo cha udhibiti kwa madhumuni ya kufuata sheria, kulingana na Kanuni (EU) 2018/848.

| Nchi ya tatu | Nambari ya msimbo | Aina ya bidhaa |   |   |   |   |   |   |
|--------------|-------------------|----------------|---|---|---|---|---|---|
|              |                   | A              | B | C | D | E | F | G |
| -            | -                 | -              | - | - | - | - | - | - |

\* Herufi katika kategoria za bidhaa hapo juu zinawakilisha yafuatayo:

A - mimea na mazao ya mimea ambayo hayajasindikwa, ikiwa ni pamoja na mbegu na nyenzo zingine za uzazi wa mimea;

B - mifugo na bidhaa za mifugo ambazo hazijasindikwa;

C - mwani na bidhaa za ufugaji samaki ambazo hazijasindikwa;

D - bidhaa za kilimo zilizosindikwa, ikiwa ni pamoja na bidhaa za kilimo cha majini, kwa ajili ya matumizi kama chakula;

E - kulisha;

F - divai;

G - bidhaa zingine zilizoorodheshwa katika Kiambatisho I cha Kanuni hii au ambazo hazijafunikwa na kategoria zilizopita.

### Kifungu cha 11

*Orodha ya Waendeshaji Walioidhinishwa*

CERT huweka orodha ya waendeshaji wote chini ya mfumo wa udhibiti katika Nchi Tatu katika tovuti yake ([www.a-cert.org](http://www.a-cert.org)). Orodha hiyo inaweza kupatikana pamoja na sehemu ya mawasiliano ambapo taarifa zinapatikana kwa urahisi kuhusu hali ya uthibitishaji wa waendeshaji wote. Inajumuisha kategoria zote za bidhaa husika, pamoja na waendeshaji na bidhaa zote zilizosimamishwa na zilizoondolewa uthibitishaji. Taarifa zote zinapatikana kwa mtu yeyote anayevutiwa.

### Kifungu cha 12

*Cheti*

Cheti kitatoa cheti kwa mwendeshaji yeyote ambaye yuko chini ya udhibiti wake na ambaye katika wigo wa shughuli zake, anakidhi mahitaji yaliyowekwa katika Kanuni (EU) 2018/848 na Kanuni (EU) 2021/1006. Ushahidi wa hati unaruhusu utambuzi wa mwendeshaji na aina au aina ya bidhaa pamoja na kipindi cha uhalali.

- Waendeshaji wote watathibitisha ushahidi wa hati wa wasambazaji wao.
- Umbo la ushahidi wa hati limeandaliwa kwa mujibu wa Kiambatisho VI cha Kanuni (EU) 2018/848.

### Kifungu cha 13

*Mawasiliano - Kubadilishana taarifa*

Cheti kitabadilishana taarifa muhimu kuhusu matokeo ya udhibiti wake na Tume, mamlaka nyingine za udhibiti na vyombo vya udhibiti katika Nchi ya Tatu. chombo cha uidhinishaji na Nchi Wanachama, kwa ombi lolote linalothibitishwa ipasavyo na umuhimu wa kuhakikisha kwamba bidhaa imetengenezwa kwa mujibu wa Kanuni (EU) 2018/848 na Kanuni (EU) 2021/1698.

Cheti kinaweza pia kubadilishana taarifa hizo na mashirika mengine ya udhibiti yanayotambulika kwa hiari yake.

Cheti kimeanzisha taratibu zilizoandikwa ili kuwezesha ubadilishanaji wa taarifa na Tume, mamlaka za udhibiti na vyombo vya udhibiti katika Nchi ya Tatu, chombo cha uidhinishaji na Nchi Wanachama ikijumuisha taratibu za ubadilishanaji wa taarifa kwa madhumuni ya kuthibitisha ushahidi wa hati.

### Kifungu cha 14

*Uchapishaji wa taarifa*

Cheti hutoa kwa umma orodha iliyosasishwa ya waendeshaji chini ya mfumo wa udhibiti katika Nchi Tatu. Orodha hiyo ina ushahidi wa hati uliyosasishwa unaohusiana na kila mendeshaji, unaonyesha hali yao ya uthibitishaji na kategoria za bidhaa husika. Pia hutoa sehemu ya mawasiliano ambapo taarifa zinapatikana kuhusu waendeshaji na bidhaa zilizosimamishwa na zilizofutwa. Taarifa zote zinaweza kupatikana katika tovuti yake rasmi ([www.a-cert.org](http://www.a-cert.org)).

### Kifungu cha 15

*Hatua iwapo hazifuati sheria*

- Katika kesi ya kutofuata sheria, Cheti kitawasiliana mara moja na vyombo vingine vya udhibiti, mamlaka za udhibiti na Tume ya Ulaya, kuhusu hatua zozote ambazo kimeweka. Kiwango cha mawasiliano kitategemea ukali na kiwango cha ukiukwaji au ukiukaji uliopatikana.
- Cheti kitachukua hatua na vikwazo vyovyote vinavyohitajika ili kuzuia matumizi ya udanganyifu ya viashiria kwenye uzalishaji wa kikaboni na matumizi ya nembo ya Jumuiya ya Ulaya kwa mujibu wa Kanuni (EU) 2018/848, katika Nchi Tatu inafanya kazi kwa madhumuni ya kufuata sheria, kulingana na Kanuni (EU) 2018/848 na Kanuni husika za Utekelezaji na Ugawaji wa Tume.
- Cheti kinaweza kuhitaji, kwa hiari yake, taarifa nyingine yoyote kuhusu ukiukwaji au makosa.
- Katika kesi ya ukiukwaji au ukiukwaji unaopatikana kuhusiana na bidhaa zilizo chini ya udhibiti wa mamlaka nyingine za udhibiti au vyombo vya udhibiti, Cheti pia kitawajulisha mamlaka au vyombo hivyo bila kuchelewa.
- Cheti kimeunda na kupitisha orodha inayoorodhesha ukiukwaji na makosa yote

yanayoathiri hali ya kikaboni ya bidhaa na hatua zinazolingana ambazo zinapaswa kutumika iwapo kuna ukiukwaji au makosa na waendeshaaji chini ya mfumo wa udhibiti, ambao wanahusika katika uzalishaji wa kikaboni.

### **Kifungu cha 16**

*Viungo vya chakula visivyo vya kikaboni vyenye asili ya kilimo*

Pale ambapo kiungo kisicho cha kikaboni chenye asili ya kilimo hakijajumuishwa katika orodha ya viungo visivyo vya kikaboni vya Tume ya EU kwa mujibu wa vifungu vya 24 na 25 vya Kanuni (EU) 2018/848 na Kanuni husika za Utekelezaji na Ugawaji wa Tume, kiungo hicho hakiwezi kutumika kwa ajili ya utayarishaji wa bidhaa za kikaboni.

Ikiwa kiungo hiki kitazalishwa kwa kutumia mbinu ya uzalishaji wa kikaboni kwa mujibu wa Kanuni (EU) 2018/848 na Kanuni husika za Utekelezaji na Ugawaji wa Tume katika Nchi husika ya Tatu, mwendeshaaji atatumia kiungo kilichozalishwa kikaboni hata kama bidhaa hiyo imejumuishwa katika orodha ya viungo visivyo vya kikaboni vya Tume ya EU kwa mujibu wa vifungu vya 24 na 25 vya Kanuni (EU) 2018/848 na Kanuni husika za Utekelezaji na Ugawaji wa Tume, CHETI lazima kijulishwe na mwendeshaaji kabla ya kutumia kiungo kisicho cha kikaboni.

Cheti kitaiaifu Tume mara moja, Nchi Wanachama, vyombo vya uidhinishaji na mamlaka zingine za udhibiti na vyombo vya udhibiti vinavyotambuliwa kwa mujibu wa Kifungu cha 46(1) cha Kanuni (EU) 2018/848 kuhusu idhini yoyote ya muda iliyotolewa kwa ajili ya matumizi ya viungo vya kilimo visivyo vya kikaboni kwa ajili ya chakula cha kikaboni kilichosindikwa kwa mujibu wa Kifungu cha 25(4) cha Kanuni hiyo. Arifa hiyo itajumuisha uhalali, uliowasilishwa katika fomu maalum iliyotolewa na Tume, kwamba idhini hiyo imetolewa kwa mujibu wa Kifungu cha 25(1) cha Kanuni (EU) 2018/848.

### **Kifungu cha 17**

*Misombo ya shaba na matumizi yake katika kilimo hai*

Misombo ya shaba katika mfumo wa: hidroksidi ya shaba, oksikloridi ya shaba, oksidi ya shaba, mchanganyiko wa Bordeaux, na safeti ya shaba ya tribasic kama ilivyoelezwa katika Kanuni (EU) 2018/848 inaweza kutumika tu katika uzalishaji wa mimea ya kikaboni kama dawa za bakteria na dawa za kuua kuuvi hadi kikomo cha kilo 6 za shaba kwa hekta kwa mwaka. Ni katika hali ya mazao ya kudumu pekee, mwendeshaaji anaweza kuondoa na kuzidi kikomo cha kilo 6 katika mwaka husika, mradi tu kiwango cha wastani kinachotumika kwa kipindi cha miaka 5 kinachojumuisha mwaka huo na kati ya miaka minne iliyopita hakizidi kilo 6. Kabla ya kutumia fursa ya upungufu huu, mwendeshaaji anapaswa kuifahamisha CERT kwa undani akitoa ushahidi kuhusu hitaji la kuzidi kikomo cha kilo 6 katika mwaka husika na atatekeleza tu iwapo CERT itatoa arifa ya maandishi inayokubali.

Hatua za kupunguza hatari pia zitachukuliwa ili kulinda maji na viumbe visivyolengwa kama vile maeneo ya kuzuia.

### **Kifungu cha 18**

*Pingamizi - Rufaa*

Haki ya pingamizi na rufaa imekagua waendeshaaji na wahusika wengine ikiwa na wakati gani wanaweza kuhalalisha uhalali wa maslahi yao.

Pingamizi linaweza kutolewa kwa wafanyakazi wa Bodi ya Udhibiti au kwa matokeo ya sampuli na linaweza kuwasilishwa kwa kutumia fomu inayofaa inayopatikana na Bodi ya Udhibiti kwa madhumuni haya. Uwasilishaji wa pingamizi unachukuliwa kuwa halali, ikiwa ulifanywa na mwendeshaaji aliyekaguliwa wakati wa utekelezaji wa sheria, au baada ya kuarifiwa kwa mwendeshaaji kuhusu matokeo ya uchambuzi wa kemikali wa sampuli. Kuhusu wahusika wengine, muda wa uwasilishaji unaamuliwa na Meneja Mkuu na ikiwa una haki na kuamuliwa na Bodi ya Udhibiti kwamba kuna maslahi halali, unapelekwa kwa Kamati yenye uwezo.

Rufaa inaweza kurejelea uamuzi wa chombo cha Bodi ya Udhibiti na inaweza kuwasilishwa kwa kutumia hati iliyotengwa kwa madhumuni haya. Uwasilishaji wa ombi unachukuliwa kuwa halali unapofanywa ndani ya siku tano (5) za kazi baada ya taarifa ya uamuzi huo kwa mwendeshaaji.

Kamati ya Pingamizi na Rufaa itakutana ndani ya siku kumi na tano (15) za kazi tangu kupokea pingamizi/rufaa. Mpingaji ataarifiwa kwa maandishi na Bodi ya Udhibiti tarehe ya uchunguzi na anaweza kuomba ushiriki katika mkutano. Ikiwa ombi litaidhinishwa na Meneja Mkuu, basi mwendeshaaji anaweza kushiriki katika mkutano na kuunga mkono pingamizi/rufaa iliyowasilishwa. Hadi uamuzi utakapotolewa na Kamati, uamuzi ambao rufaa hiyo itatolewa dhidi yake na hatua nyingine zozote za muda zilizowasilishwa zitaendelea kutumika. Kamati inaweza kuhitaji ufafanuzi zaidi, ikiwa ni lazima, na wahusika au kuhitaji ushiriki wa wataalamu kuchunguza kesi hiyo. Kamati lazima ichukue uamuzi ndani ya siku kumi na tano za kazi (15) tangu kupokea pingamizi/rufaa na kumjulisha mdai/mwombaji kuhusu uamuzi huo.

### **Kifungu cha 19**

*Haki na Wajibu wa Waendeshaaji Waliosaini Mkataba na Cheti*

#### **a. Haki:**

1. Mendeshaji aliyepewa mkataba anaweza kuomba mabadiliko ya tarehe ya ukaguzi au ufuatiliaji, ndani ya muda uliowekwa.
2. Mendeshaji aliyepewa mkataba anaweza kuomba marekebisho ya timu ya ukaguzi, ikiwa mendeshaji anaweza kuhalalisha pingamizi hilo.
3. Wakati wa ukaguzi, mwakilishi wa mwendeshaaji anaweza kurekodi nafasi zake kuhusu uthibitishaji na/au uchunguzi wa timu ya ukaguzi. Mwakilishi anaweza

kurekodi nafasi zake au pingamizi zake katika hati zote anazosaini wakati wa ukaguzi .

4. Mtoa huduma aliyepewa mkataba anaweza kuarifiwa kuhusu nyaraka zinazokusanywa na mkaguzi mkuu wakati wa ukaguzi .
5. Ya mwendeshaaji aliyepewa mkataba inaweza kuomba uthibitishaji ya matokeo ya kemikali uchambuzi kuhusu sampuli, ndani ya muda. Katika hali hii gharama zilizotumika zitalipwa na mtoa huduma aliyepewa mkataba.
6. Ya mkataba mwendeshaaji anaweza tumia ya imetolewa vyeti kwa mtaalamu sababu , yaani hitimisho ya makubaliano , kesi ya ofa , uthibitisho ya maagizo , kwa madhumuni ya utangazaji na uuzaji na pia katika agizo kwa thibitisha hiyo mwisho inafuata kwa ya mahitaji ya ya viwango kulingana na kwa ambayo hiyo ni imethibitishwa .

#### **b. Majukumu:**

Mtoa huduma aliyepewa mkataba lazima :

1. shirikiana kwa njia ambayo hurahisisha wafanyakazi wa Bodi ya Udhambi na kuchukua sahihi shirika hatua zinazohusiana na taratibu za ukaguzi na ukaguzi wa ufuatiliaji . Ikiwa mwakilishi wa kisheria atashindwa kuhudhuria ukaguzi , wa mwisho lazima ateue a mwakilishi WHO mapenzi kuwapo kote ukaguzi. Kama ukaguzi hauwezi kufanywa au ni vigumu kwa chaguo-msingi na/au imezuwa na opereta, hii inachukuliwa kama Kukataliwa kwa ukaguzi na utaratibu husika wa kutofuata sheria na hatua za vikwazo zitatumika ;
2. kutoa wakati wa ukaguzi kwa wakaguzi na kwa waangalizi wote husika ufikiaji wowote katika vifaa vyote vya uzalishaji, vifaa vya usindikaji, vifaa vya kuhifadhi, katika uhasibu wote na hati husika. Zaidi ya hayo, mwendeshaaji lazima aipatie Bodi ya Udhambi taarifa yoyote. inachukuliwa muhimu kwa kusudi ya ukaguzi;
3. kudumisha yote nyaraka zinazohitajika zinazothibitisha kuthibitishwa shughuli katika kulingana na mahitaji ya husika sheria za kitaifa na Ulaya ikiwa ni pamoja na Misimbi ya Wema Kilimo Mazoea;
4. Katika kesi ya kushindwa fanya iliyopangwa ukaguzi ndani ya muda uliowekwa , kwa sababu ya opereta , opereta ni chaji kwa kukataa kutekeleza ukaguzi. Vikwazo vilivyotolewa vina uwezo kuchukua ufahamu ya jambo hilo , ambayo huamua vikwazo husika vilivyowekwa kwa mwendeshaaji kulingana na orodha ya vikwazo;
5. mwakilishi wa kisheria ya mwendeshaaji au iliyoidhinishwa ipasavyo mtu lazima ishara wakati wa ukaguzi yote hati zinazoonyeshwa na wafanyakazi ya Bodi ya Udhambi . Kukataa kusaini kunachukuliwa kama kukataa kufanya ukaguzi na inaelekezwa kwa Kamati ya Vikwazo kuamua utekelezaji wa vikwazo;
6. kutekeleza mfululizo taratibu ya waliokaguliwa na shughuli iliyothibitishwa, ili kuendelea kufuata na Sheria chini ya cheti kinatolewa;
7. chukua marekebisho vitendo kurekebisha kutofuata sheria zilizobainishwa wakati wa ukaguzi uliofanywa na Chombo cha Udhambi ndani iliyobainishwa muda. Kushindwa kurekebisha mambo yasiyozingatia sheria ndani ya kukubaliwa kipindi hicho ni sababu kwa ajili ya utekelezaji wa vikwazo ;
8. taarifa ya Kidhambi cha Mwili kwa maandishi kuhusu mabadiliko yoyote ambayo mwendeshaaji atafanya katika ukaguzi wake na kuthibitishwa shughuli na/au mbinu za uzalishaji;
9. arifu mara moja Chombo cha Kudhambi ikiwa itagundua kwamba bidhaa hizo inazalisha, michakato , uagizaji au kupokea kutoka waendeshaaji wengine hawaridhishi mahitaji ya Kanuni (EU) 2018/848 ambayo yanatumika chini yake imethibitishwa;
10. kuhusiana na bidhaa zinazozalishwa, kusindika au iliyoingizwa na operator na kwa ajili ya kuna tuhuma za kutofuata sheria kulingana na Kanuni (EU) 2018/848 , kumbukumbu ushahidi unaosema kwamba bidhaa hizi ni za kawaida utawekwa ;
11. yeye mkataba mwendeshaaji anawajibika kwa ajili ya sahihi matumizi ya vyeti iliyopokelewa na Shirika la Kudhambi . Mhudumu lazima aseme kwamba anashikilia vyeti pekee kwa ya bidhaa zilizotajwa katika vyeti hivyo na soko la bidhaa zake ipasavyo. Marejeleo yoyote kwa uidhinishaji ya bidhaa katika vyombo vya habari, ikijumuisha fomu , brosha na/au matangazo yanapaswa kuzingatia na mahitaji ya Kanuni (EU) 2018/848 ;
12. jimbo bidhaa ambazo wamethibitishwa tu kuhusu wigo kwa ajili ya cheti kimetolewa;
13. haitumiki uidhinishaji kwa njia hiyo kuhusu kuleta sifa mbaya kwa Bodi ya Udhambi , au kwa njia yoyote ile ambayo inaweza kueleweka na Chombo cha Kudhambi kama kupotosha;
14. endelea na rekodi ya malalamiko na faili ya hatua kuchukuliwa kushughulikia malalamiko. Rekodi hizi ni mada kukagua na wakaguzi wa Chombo cha Kudhambi;
15. katika kesi ya kusimamishwa au kujiondoa ya vyeti, mwendeshaaji lazima acha mara moja matumizi ya yoyote leseni , tangazo na marejeleo yoyote ya uthibitishaji;
16. katika kesi ya kuondoa cheti , mwendeshaaji lazima arudishe hati zote asili za zilizotolewa vyeti;
17. kubali vyeti vya Bodi ya Udhambi iliyotolewa kwa ajili ya waendeshaaji wengine;
18. kifurushi na kuhamisha bidhaa kulingana na kwa Kanuni (EU) 2018/848 . Kupokea bidhaa kutoka kwa wengine waendeshaaji kwa mujibu wa na Kanuni (EU) 2018/848 ;
19. katika kesi mkandarasi mdogo wa mwendeshaaji wa n anakaguliwa na

- chombo kingine cha udhibiti inayotambuliwa kwa mujibu wa Kifungu cha 46(1) cha Kanuni (EU) 2018/848, kuruhusu ubadilishanaji ya taarifa miongoni mwa Vyombo vya Kudhibiti kuhusu shughuli za ukaguzi;
20. kuzingatia masharti ya Kanuni hii ya Uthibitishaji na Kiambatisho cha Kanuni Uthibitishaji unaofaa kwa shughuli yake;
  21. kuzingatia mahitaji ya uidhinishaji na kufanya mabadiliko yoyote yanapoarifiwa na Mamlaka ya Udhibiti;
  22. bidhaa zilizothibitishwa lazima zikidhi mahitaji ya bidhaa chini ya uthibitisho uliotolewa;
  23. kutoa, ikiwa ni lazima kuwasilisha nakala za uthibitishaji, nakala za hati zote zinazohusiana na uthibitishaji au kama ilivyoamuliwa na mpango na Kanuni za uthibitishaji (EU) 2018/848;
  24. kuifahamisha Mamlaka ya Udhibiti kuhusu mabadiliko yoyote ambayo yanaweza kuathiri uwezo wa kuzingatia mahitaji ya uidhinishaji, kama vile: mabadiliko ya hali ya kisheria, kibiashara au shirika, mabadiliko ya usimamizi, mabadiliko ya anwani na sehemu za uzalishaji.

### **Kifungu cha 20** *Wajibu wa Cheti*

Cheti kinapaswa :

1. o perete katika ngazi zote katika isiyo na upendeleo, njia isiyo na upendeleo, ambayo inahakikisha usiri ya taarifa hiyo vipini;
2. kumpa mwombaji taarifa yoyote inayohitajika kwa tathmini na utaratibu wa uthibitishaji. Mjulishe mwendeshaaji Kanuni (EU) 2018/848 kama ilivyo katika nguvu na kila nyongeza na / au marekebisho. Cheti kitafanya kazi kuelekea opereta yote majukumu yake chini ya Kanuni (EU) 2018/848 na Kanuni zake za ndani ;
3. tumia kwa kila nafasi wafanyakazi wanaofaa ambao hutathminiwa kama mwenye uwezo na uwezo unaofaa ;
4. treni na kusimamia wafanyakazi waliochaguliwa kwa kufanya ukaguzi ;
5. panga ukaguzi na fanya maamuzi imewashwa utoaji wa vyeti na adhabu;
6. taarifa uhusiano wake makampuni kwa tarehe za ukaguzi na kwa ajili ya muundo ya timu ya ukaguzi , kwa maamuzi ya Kamati ya Vikwazo , na tarehe za uchunguzi wa rufaa na maombi kutoka Tume ya Rufaa na maamuzi yake;
7. toa hati za uthibitishaji ya Kifungu cha 12 cha Kanuni hii ;
8. Ninatoa barua ya uthibitisho kwa ombi na mwendeshaaji kusema kwamba hii mwendeshaaji ni imesajiliwa katika mfumo wa ukaguzi na uidhinishaji wa A CERT na inakidhi mahitaji ya Kanuni. Barua ya kufuata sheria itatolewa kwa matumizi yote isipokuwa kutokana na mauzo ya bidhaa;
9. keep faili za kibinafsi kwa kila faili zinazodhibitiwa mwendeshaaji ambazo zinapatikana kwa Mamlaka ya Ufuatiliaji na toa wao kwa mwisho kwa ombi ;
10. mbele kwa Mamlaka za EU hadi Februari <sup>28</sup> ya kila mwaka katika utekelezaji wa Kanuni (EU) 2018/848 na Kanuni (EU) 2021/1698 taarifa ifuatayo kuhusiana na yaliyopita mwaka: a) mfumo wa udhibiti, ambapo, mbali kutoka jina na anwani, dalili za eneo hilo na aina za mazao na nambari katika mifugo spishi , inavyofaa. b ) Ripoti kamili kuhusu uchambuzi wa sampuli zilizochukuliwa , c) hali ya bidhaa zilizothibitishwa (aina, ukubwa, kiasi , eneo) na d ) taarifa nyingine yoyote kama ilivyoombwa na wenye uwezo mamlaka;
11. shirikiana na wengine Miili ya Kudhibiti Bidhaa za Kikaboni kwa kushiriki taarifa muhimu na kutuma nakala ya kumbukumbu faili za mwendeshaaji binafsi ikiwa mwendeshaaji ataamua kubadilisha Chombo cha Kudhibiti na wakati huo huo kumjulisha kusimamia na kudhibiti mamlaka inavyofaa;
12. taarifa usimamizi mamlaka ya kutoa hati za uthibitishaji , na kusimamisha au kubatilisha ya uthibitishaji msimamizi na usimamizi mamlaka kwa mujibu wa na kitaifa husika sheria;
13. kutoa msaada kwa ukaguzi wa sehemu ya pili ;
14. mimi n kesi ya kurudia operesheni ya Chombo cha Kudhibiti baada ya kuwa na sababu ya iliyolala pingamizi au rufaa kwa Kamati ya Rufaa , gharama hizo zinalipwa na Mwili;
15. Cheti hakina wajibu ikiwa madeni kutokea kutokana na matumizi isiyo salama chakula kutoka aliyeidhinishwa mwendeshaaji;
16. kumjulisha mwendeshaaji kwa maandishi inapohitajika kisheria kuchapisha taarifa za siri kwa wahusika wengine kuhusu mwendeshaaji mshtakiwa;
17. pale ambapo ufafanuzi unaohitajika kuhusu matumizi ya Kanuni, utatolewa na wafanyakazi waliofunzwa kitaalamu wa Bodi ya Udhibiti kwa ombi;
18. kuwafahamisha makampuni yaliyothibitishwa kupitia barua pepe, kupitia tovuti rasmi au kupitia posta kuhusu mabadiliko katika mahitaji ya uthibitishaji yanayoathiri mwendeshaaji;
19. Wakati mwendeshaaji na/au mkandarasi mdogo anapokaguliwa na Mashirika mengine ya Udhibiti, Cheti kitabadilishana taarifa nao kuhusu mwendeshaaji aliyetajwa hapo awali na kazi zao . kesi kwamba wakandarasi wadogo wa mwendeshaaji anakaguliwa na mwingine anayetambuliwa chombo cha kudhibiti, kuruhusu ubadilishanaji ya taarifa miongoni mwa Vyombo vya Kudhibiti kuhusu shughuli za ukaguzi;
20. Katika kesi ya uhamisho kwa Chombo kingine cha Kudhibiti, Cheti kinalazimika kutoa kwa Chombo kinachofuata cha Kudhibiti taarifa muhimu kuhusu faili ya mwendeshaaji pamoja na ripoti za ukaguzi, na hasa:
  - Ikiwa masuala ya kifedha ya mwendeshaaji yamelipwa
  - Ikiwa hakuna ukaguzi wowote uliopangwa kufanyika ndani ya siku 30 kuanzia tarehe ya ukaguzi
  - Ikiwa ACERT iko chini ya tathmini ya maendeleo kuhusu kutofuata sheria zilizotolewa wakati wa ukaguzi kwa mwendeshaaji;
21. kinyume chake, ikiwa mwendeshaaji amehamisha biashara yake katika Cheti, Bodi

- ya Udhibiti ya awali itahakikisha kwamba mwendeshaaji anashughulikia kesi za kutofuata sheria zilizorejelewa kwenye ripoti ya Bodi ya Udhibiti ya awali;
22. wakati mwendeshaaji anapojiondoa kutoka kwa mfumo wa udhibiti, Cheti kitaifahamisha mamlaka husika mara moja. Hii pia inatumika katika kesi za uhamisho.

### **Kifungu cha 21**

#### *Mwisho wa Ushirikiano*

Ushirikiano kati ya A CERT na mwendeshaaji aliyepewa mkataba unaweza kuisha kwa sababu zifuatazo:

- Kufuatia kuisha kwa muda ulioingizwa katika Mkataba Binafsi, na ikiwa usasishaji wake hautatumika na mtoa huduma.
- Baada ya kusitishwa kwa Mkataba Binafsi na mwendeshaaji. Katika hali hii mwendeshaaji anapaswa kuifahamisha kwa maandishi Mamlaka ya Udhibiti, huku akiahidi kufuata masharti ya Mkataba uliosainiwa kuhusu majukumu ya kiuchumi dhidi ya Cheti.
- Kufuatia kusitishwa kwa Mkataba wa Kibinafsi na Cheti. Sababu zinazoweza kusababisha kusitishwa kwa Mkataba kwa niaba ya Shirika la Udhibiti ni :
  1. Kushindwa kutimiza majukumu yake ya kifedha;
  2. kulazimisha na Kamati ya Vikwazo ya kujiondoa ya mwendeshaaji kutoka Mfumo wa Udhibiti kwa kipindi kisicho kuzidi miaka mitatu au marufuku ya kuuza bidhaa zake kama bidhaa za kikaboni kwa kipindi kisicho kuzidi moja mwaka, wakati kutoa taarifa Mamlaka ya Usimamizi .

Cheti kinahifadhi kulia kuleta madai mbele ya mahakama za kiraia kufanya mazoezi haki zake halali, vile vile kutafuta ulinzi kuhusu vitisho dhidi ya sifa na utendaji wake mzuri kupitia yoyote inamaanisha ( karatasi, kidijitali vyombo vya habari, redio, nk. ).

### **Kifungu cha 22**

#### *Sera ya Bei na Mikopo*

Cheti hufuata njia ya kipekee bei sera kwa wote waendeshaaji wanaohusika. Kwa kusudi hili rasimu orodha za bei kulingana na ombi wigo wa uidhinishaji , ambapo hali ya kiuchumi ya ushirikiano yameelezwa kwa undani.

Kila moja kalenda mwaka ushuru huenda irekebishwe kwa uamuzi ya Chombo cha Kudhibiti bila taarifa ya awali.

### **Kifungu cha 23**

#### *Machapisho*

Ndani yake wajibu kuelekea kitaifa na sheria za Ulaya Cheti huchapisha na hutoa uwezo Mamlaka zenye taarifa kama vile:

- Udhibiti wa Uthibitishaji

- Kiambatisho cha Uthibitishaji Kanuni
  - Mimi Uzalishaji wa Mazao
  - II Uzalishaji wa Wanyama
  - III Usindikaji wa Kikaboni Bidhaa na Mlisho
- Orodha za bei
  - Uzalishaji wa Mazao
  - Uzalishaji wa Wanyama
  - Usindikaji wa Bidhaa za Kibiolojia na Mlisho